EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 14.2.2020
COM(2020) 54 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om statistikker udarbejdet i henhold til forordning (EF) nr. 2150/2002 om affaldsstatistik og kvaliteten heraf

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om statistikker udarbejdet i henhold til forordning (EF) nr. 2150/2002 om affaldsstatistik og kvaliteten heraf

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Indledning 2
2. Punktlighed og aktualitet 3
3. Fuldstændighed 3
4. Datanøjagtighed 4
5. Sammenlignelighed 6
6. Byrden for virksomhederne 6
7. Udvikling af indikatorer 7
8. Resultater og udsigter for fremtiden 7

1. INDLEDNING

Formålet med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2150/2002 af 25. november 2002 om affaldsstatistik[1] (i det følgende benævnt "forordningen") er at udarbejde statistik om affald. Definitionen på affald er omfattet af direktiv 2008/98/EF om affald (affaldsrammedirektivet)[2]. I henhold til artikel 8, stk. 1, i forordningen skal Kommissionen forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om forordningens gennemførelse hvert tredje år (efter den første rapport, der skulle forelægges senest fem år efter forordningens ikrafttræden). Den første rapport blev offentliggjort i 2008[3], den anden i 2011[4], den tredje i 2014[5] og den fjerde i 2016[6].

Denne rapport drejer sig om kvaliteten af dataindsamlingen, som fandt sted i 2018, angående det affald, der blev produceret og behandlet i 2016. Den dataindsamling, der kræves i henhold til forordningen, består af tre dele: affaldsproduktion, affaldsbehandling og affaldsbehandlingsanlæg, sidstnævnte disaggregeret til NUTS 2-niveau.

Forskellige nationale fremgangsmåder og kvalitet

I forordningen er det fastsat, hvilke statistiske data der skal indsendes, og hvilken kvalitet disse data skal have. Forordningen lader det dog være op til medlemsstaterne at vælge, hvilken metode de vil anvende til at udarbejde affaldsstatistikker. Det giver medlemsstaterne mulighed for at beholde deres egne indsamlingsmetoder og minimere byrden i forbindelse med overholdelse af forordningen. Data indsamles hvert andet år i lige år.

Ifølge forordningen (bilag I, afdeling 7) skal medlemsstaterne også forelægge en kvalitetsrapport sammen med dataene. Medlemsstaterne henviser i disse rapporter til kvalitetselementer, som hyppigt anvendes i det europæiske statistiske system,[7] og som er fastlagt i Kommissionens forordning (EF) nr. 1445/2005 om kvaliteten af affaldsstatistikker[8].

Kvalitetskontrol

Efter den første dataindsamling i 2004 etablerede Kommissionen (Eurostat) et effektivt kvalitetskontrolsystem i to trin for at kontrollere de data, den modtager fra medlemsstaterne.

I det første trin efter at dataene er blevet sendt til Kommissionen, udfører Kommissionen en hurtig vurdering af dataene og kvalitetsindberetningerne senest to måneder efter indberetningsfristens udløb. På dette trin fokuserer datavalideringen primært på nye datas indbyrdes kohærens og udviklingen over tid. Analysen foretages på et højt aggregeret niveau og har til formål at konstatere større brud i serier og validere, om dataene er egnet til offentliggørelse. Kommissionen (Eurostat) sender derefter en vurderingsrapport til den medlemsstat, der har indsendt dataene. Denne vurderingsrapport kan om nødvendigt indeholde en anmodning om en redegørelse for og/eller en revidering af dataene.

Det andet trin er en grundig validering. Her analyseres dataene på et mere detaljeret niveau (f.eks. opdelt efter økonomisk sektor og affaldskategori), og de forskellige landes mønstre og udvikling sammenlignes. Valideringskontrollerne omfatter:

---

1 EFT L 332 af 9.12.2002, s. 1.
2 EUT L 312 af 22.11.2008, s. 3.
3 KOM(2008) 355 endelig af 13.6.2008.
4 KOM(2011) 131 endelig af 17.3.2011.
5 COM(2014) 79 final af 14.2.2014.
6 COM(2016) 701 final af 3.11.2016.
7 Eurostats websted om kvalitetsindberetning: https:/ec.europa.eu/eurostat/web/quality/quality-reporting.
8 EUT L 229 af 6.9.2005, s. 6.

- sammenligninger af affaldsproduktionen i de enkelte lande med værdier fra de foregående år for hver økonomisk aktivitet
- sammenligninger af dataene for hver økonomisk aktivitet i de enkelte lande
- sammenligning af det producerede og det behandlede affald for hver affaldskategori i de enkelte lande
- krydskontrol med affaldsdata hidrørende fra andre indberetningsforpligtelser som f.eks. kontrol med overholdelse i henhold til anden affaldsrelateret lovgivning.

Resultaterne kontrolleres i forhold til: i) landenes kvalitetsrapporter, ii) tilbagemeldingen fra det første vurderingstrin, iii) eventuelle andre foreliggende dokumenter (f.eks. indberetningsdokumentation fra foregående år). Resultaterne drøftes derefter med landene. Formålet med denne grundige validering er ikke bare at finde frem til uoverensstemmelser, men også at forbedre dataenes kvalitet på langt sigt.

Kommissionen (Eurostat) opdaterer fortsat de dokumenter med metodologiske retningslinjer, der kan findes på Eurostats websted, og forbedrer og finjusterer fortsat systemet til kontrol af datakvaliteten.

2. PUNKTLIGHED OG AKTUALITET

Dataene og kvalitetsrapporterne skal indsendes til Kommissionen (Eurostat) hvert andet år senest 18 måneder efter referenceårets udgang[9].

Overholdelsen af indberetningsfristen for referenceåret 2016 er ikke blevet ændret i forhold til tidligere år. Samlet set indsendte 23 medlemsstater og to EFTA-lande fuldstændige datasæt og kvalitetsrapporter rettidigt. To medlemsstater sendte en del af deres data med en forsinkelse på under én måned. Fem medlemsstater og ét EFTA-land sendte både data og kvalitetsrapporter mere end én måned efter fristens udløb. To medlemsstater sendte deres datasæt mere end ni måneder efter fristens udløb.

Kommissionen (Eurostat) tager skridt til at tilskynde landene til at revidere deres statistiske produktionsprocesser og indberette data af god kvalitet inden for de fastsatte frister.

Offentliggørelse

Kommissionen (Eurostat) afsluttede offentliggørelsen af dataene om affaldsproduktion for referenceåret 2016 den 14. september 2008 i Eurostats formidlingsdatabase. Den afsluttede også offentliggørelsen af dataene om affaldsproduktion den 18. september 2018 i Eurostats formidlingsdatabase[10].

3. FULDSTÆNDIGHED

Indberetningen af fuldstændige nationale datasæt er af afgørende betydning for udarbejdelsen af EU-aggregater. Manglende data begrænser den informative værdi af affaldsstatistikker. Dataene er ufuldstændige, når landene ikke har nogen datakilder eller ikke har tilstrækkelige data til estimater.

Både antallet af manglende værdier og antallet af lande, der indberettede manglende værdier, faldt betydeligt for dataindsamlingen vedrørende affaldsproduktion i perioden mellem referenceårene 2010 og 2016. I 2010 indberettede otte lande manglende værdier, men dette tal faldt til tre i referenceåret

[9] Afdeling 7, punkt 2, i bilag I og II til forordning (EF) nr. 2150/2002.
[10] https://ec.europa.eu/eurostat/web/waste/data/database

2016. Antallet af manglende værdier faldt fra 1 668 i referenceåret 2010 til 97 i referenceåret 2016. Hovedparten af de manglende værdier vedrørte affald fra husholdninger.

Tendensen er den samme for data om affaldsbehandling. Der blev ikke indberettet manglende værdier for affaldsbehandling i 2016, hvilket er en forbedring i forhold til 263 manglende værdier i referenceåret 2010.

4. DATANØJAGTIGHED

Datadækning

Der skal udarbejdes statistikker for affaldsproduktion for alle økonomiske sektorer og for husholdninger. Statistikkerne skal omfatte affald fra nyttiggørelses- og bortskaffelsesprocesser, også benævnt sekundært affald. Statistikkerne skal også omfatte affald fra små virksomheder (færre end 10 ansatte), selv om sådanne virksomheder så vidt muligt bør undtages fra undersøgelserne.

Statistikker om affaldsbehandling omfatter alt affald, som er nyttiggjort eller bortskaffet inden for et lands grænser uanset affaldets oprindelse. Forordningens underliggende mål er at indsamle data om affaldets slutdestination. Forordningen indeholder ikke krav om, at der skal indsamles data om forbehandlingsprocesser. For visse behandlingskategorier har nogle lande dog indberettet data for forbehandling (såsom sortering eller oplagring) som endelig behandling. Kommissionen (Eurostat) har bedt disse lande om at berigtige deres data. Generelt er dækningen af dataindsamling for affaldsstatistikker forbedret for referenceåret 2016 i forhold til 2014. Antallet af manglende værdier faldt, andelen af affald, der skulle estimeres, faldt, og der blev anvendt yderligere kilder. I forhold til referenceåret 2014 kunne der konstateres forbedringer i dækningen i otte lande for referenceåret 2016. To vigtige konklusioner fra valideringen af statistikkerne for 2016 er følgende:

- Nogle lande er endnu ikke i stand til at foretage indberetning om behandlingskategorien "opfyldning" eller anvende opfyldningskategorien til indberetning af deponering. Dette problem blev opdaget under valideringen. Kommissionen (Eurostat) har bedt de berørte lande om at forbedre situationen med henblik på at indberette fuldt korrekte datasæt.
- Mineralaffald har relativt begrænset relevans, men tegner sig for en stor del af den samlede mængde affald. Derfor har Kommissionen (Eurostat) udviklet endnu en indikator "Affald bortset fra større mængder mineralaffald".

Opdeling efter økonomiske sektorer

Den samlede betydning af forkert opdeling efter økonomisk sektor anses for at være lav. Usandsynlige tilfælde opdages normalt under valideringen, hvorefter der vil blive redegjort for dem, eller de vil blive berigtiget. Sådanne tilfælde forekommer kun meget sjældent.

Affaldskategorier

I forordningen er det fastsat, at affaldskategorierne, der skal indberettes til EU, skal følge European Waste Classification for Statistics[11] (EWC-Stat). EWC-Stat angiver dog ikke, at der skal anvendes en specifik klassifikation til national dataindsamling.

[11] Den nuværende version, EWC-Stat Rev. 4, som har 51 kategorier, er fastlagt i Kommissionens forordning (EU) nr. 849/2010.

De fleste lande indsamler deres data i henhold til den europæiske affaldsliste[12], som omfatter 839 affaldstyper. Kommissionens forordning (EU) nr. 849/2010[13] indeholder en tabel til transformering af koderne i den europæiske affaldsliste til EWC-Stat-koder. Den udbredte brug af disse to klassifikationer sikrer en høj grad af sammenlignelighed, i hvert fald på det aggregerede niveau, som kræves i forordningen. Eurostat anser den samlede betydning af klassifikationsfejl for datanøjagtigheden for at være begrænset. I de tilfælde, hvor klassifikationsfejl har stor betydning, er disse allerede blevet konstateret i forbindelse med den første hurtige validering og straks blevet berigtiget af den berørte medlemsstat. En sådan fejl opstod i 2014, og i 2016 blev der ikke observeret sådanne fejl.

Forskelle mellem affaldsproduktion og affaldsbehandling

Der er en række forskelle mellem statistikker for affaldsbehandling og statistikker for affaldsproduktion.

Forskellen mellem mængden af produceret affald og mængden af behandlet affald i EU har siden 2008 været omkring 200 millioner ton. Dette svarer til ca. 10 % af alt produceret affald. Mønsteret har været stabilt siden 2008: der produceres mere affald, end der behandles. Forskellen er størst for slam og flydende affald fra affaldsbehandling (ca. 70 %) og lavest (tæt på 0 %) for jord.

Der er en række årsager til forskellen mellem produceret affald og behandlet affald. Forskellene beskrives i nedenstående punkter:

- Ikke alt affald behandles i det land, hvor det er produceret. Data vedrørende import og eksport indsamles ikke i henhold til forordningen, og forskelle, der skyldes import og eksport, kan derfor ikke opgøres sammen med data, der indsamles i henhold til forordningen. Estimater baseret på tallene for udenrigshandel viser, at denne effekt forklarer omkring en femtedel af forskellen for hele EU. For de enkelte lande kan effekten være større.
- Vandindholdet i affald spiller også en rolle. Alle affaldskategorier med undtagelse af slam indberettes i normal vådvægt. I forbindelse med forbehandling, f.eks. forberedende behandlingsprocesser til bortskaffelse (behandling af flydende affald, f.eks. perkolat eller vand/olie-emulsion), går vandvægten tabt, og affaldet påbegynder sidste behandling med en betydelig vægtreduktion.
- Visse processer er udelukket fra anvendelsesområdet for bilag II til forordningen, for eksempel affaldsmedforbrændingsanlæg, der kun bruger særligt biomasseaffald som brændsel.
- Ikke alt affald behandles i det år, hvor det er produceret. Visse former for affald oplagres midlertidigt. Affald, der er behandlet i år t, kan således indeholde affald, der er produceret i år t-1. Affald, der er produceret i år t, kan blive behandlet i år t+1.

[12] Fastlagt ved Kommissionens beslutning 2000/532/EF, senest ændret ved Kommissionens afgørelse 2014/955/EU. I European Waste Classification for Statistics (EWC-Stat) klassificeres der udelukkende efter affaldsmateriale. Den europæiske affaldsliste er langt mere disaggregeret end EWC-Stat og er baseret på materiale, brug af materialet og affaldets oprindelse.

[13] EUT L 253 af 28.9.2010, s. 2.

- Affaldsbehandling kan medføre, at der opstår nye typer affald, og dermed betyde en større mængde produceret affald. For eksempel kan aske fra affaldsforbrænding også være affald. Med henblik på at foretage en kvantitativ vurdering af denne effekt udarbejder Kommissionen (Eurostat) et estimat af indikatoren "sekundært affald", som aggregerer affald fra affaldsbehandling.
- Kasserede køretøjer eller udstyr indberettes kun som sådanne/sådant i affaldsproduktionsstatistikker. Affaldsbehandling måles ved afslutningen af behandlingskæden, dvs. efter kassation og sortering. Et køretøj består af forskellige materialer, f.eks. metal og plastik. Disse materialer indberettes endeligt i affaldsbehandlingsstatistikken. Kun i helt særlige tilfælde indberettes køretøjer og lignende udstyr derfor i affaldsbehandlingsstatistikken.

Således skyldes forskellen mellem affaldsproduktion og affaldsbehandling ikke, at statistikken for disse to kategorier er af forskellig kvalitet. Tværtimod viser statistikken forskelle i formålet med – og i koncepterne anvendt for – disse to kategorier. Afhængigt af affaldsklasse bør forskellen dog ligge inden for visse grænser. Overskrides disse grænser, anmodes den pågældende medlemsstat om at redegøre for sagen.

5. SAMMENLIGNELIGHED

Sammenlignelighed over tid

Landenes kvalitetsrapporter er et nyttigt værktøj til at overvåge ændringer af metoder og disses virkning på datasammenligneligheden. Disse kvalitetsrapporter viser, at næsten alle lande har opnået store forbedringer i deres fremgangsmåder vedrørende nationale affaldsstatistikker siden 2004. De fleste lande opnår fortsat forbedringer med hensyn til i) datakvaliteten, hvilket skyldes deres dataindsamling (f.eks. lukning af datahuller og forbedring af dækningen), ii) effektiviteten af deres metoder.

Forbedringen af dataindsamlingen i årenes løb har skabt brud i tidsserierne. Lande reviderer datasættene for tidligere år for at begrænse disse brud, og brugere oplyses om disse revideringer. Kommissionen (Eurostat) markerer diskontinuiteten i tidsserierne i de offentliggjorte datasæt.

Sammenlignelighed landene imellem

På grund af fælles definitioner og klassifikationer er sammenligneligheden af data landene imellem ret høj for de fleste sektorer og affaldstyper. Der er dog fortsat problemer med at sammenligne dataene landene imellem på grund af de forskelle i dækning, der er beskrevet i afdeling 4. For at øge sammenligneligheden offentliggøres aggregatet "affald bortset fra større mængder mineralaffald".

6. BYRDEN FOR VIRKSOMHEDERNE

Landene udviser i deres kvalitetsrapporter et stort fokus på at begrænse indberetningsbyrden for virksomhederne mest muligt. Dette ses af, at stadig flere lande i) indsamler oplysninger om indberetningsbyrden, ii) er i stand til at opgøre den gennemsnitlige tid, respondenterne skal bruge til at besvare spørgeskemaer eller indberetningsformularer. Oplysningerne indsamles fra respondenter ved hjælp af spørgeskemaer eller indhentes gennem specifikke undersøgelser. Omkring halvdelen af medlemsstaterne anvender administrative data som deres primære kilde til affaldsstatistik og undgår

således at bebyrde dataudbydere med yderligere spørgeskemaer. Andre lande anvender administrative data som én blandt mange kilder. Små virksomheder er fritaget for undersøgelser på forskellig vis[14].

Stadig flere lande har implementeret – eller planlægger at implementere – elektroniske indberetningssystemer. Disse systemer sender automatisk de påkrævede data i henhold til affaldslovgivningen fra affaldsbehandlingsanlæg til de nationale statistikmyndigheder.

7. UDVIKLING AF INDIKATORER

De producerede data anvendes til at beregne indikatorer. For eksempel findes EU's indikatorer for bæredygtig udvikling vedrørende "produktion af affald bortset fra store mængder mineralaffald"[15] og vedrørende "genvindingsrate for affald bortset fra store mængder mineralaffald"[16] på Eurostats websted. Disse indikatorer indberettes både som kilogram pr. indbygger og som procentdel af det behandlede affald i de enkelte lande. Indikatoren "håndtering af affald bortset fra store mængder mineralaffald" viser den endelige behandling af nationalt produceret affald[17]. I modsætning til de data, der indsamles i henhold til forordningen, medtager denne indikator eksporteret affald, mens den udelukker importeret affald.

I december 2018 blev pakken om cirkulær økonomi[18] vedtaget. For at følge udviklingen i Europas omstilling til en cirkulær økonomi giver Eurostat nem adgang til de relevante data for politiske beslutningstagere og offentligheden i form af 10 indikatorer[19]. Indikatorerne *affaldsproduktion, madspild, genvindingsrate, bestemte affaldsstrømme* og *bidrag fra genanvendte materialer til efterspørgslen efter råstoffer* udvikles sammen med data indsamlet i henhold til forordningen eller hentes direkte fra disse data.

8. RESULTATER OG UDSIGTER FOR FREMTIDEN

Der er opnået betydelige fremskridt med hensyn til udarbejdelse af affaldsstatistikker siden den første rapport i 2016. Fuldstændigheden af de data, landene indberetter, er konstant blevet forbedret. Affaldsstatistikker er nu i relativt høj grad sammenlignelige landene imellem for de fleste affaldskategoriers og sektorers vedkommende, og der er opnået betydelige fremskridt med hensyn til fuldstændig datadækning. Overordnet set er de fleste landes data af en passende kvalitet. Lovgivningen om affald[20], som blev revideret i forbindelse med pakken om cirkulær økonomi,

---

14 Fritagelsen af små virksomheder for undersøgelser håndteres forskelligt. Nogle lande gennemfører stikprøveundersøgelser af de små virksomheder og ekstrapolerer resultaterne. De fleste lande fritager dog små virksomheder helt. Hvis fritagelsen er forenelig med dækningen og kvalitetsmålene i artikel 3 i forordningen, kan der ses bort fra tallene. Alternativet kan tallene ekstrapoleres ved hjælp af faktorbaserede estimeringsmodeller. Landene har indført forskellige fritagelsestærskler, som oftest fastsættes ud fra antallet af ansatte eller mængden af produceret affald pr. år. Nogle lande kombinerer de to kriterier for at sikre, at selv små virksomheder er omfattet af dataindsamlingen, når de overskrider den fastlagte tærskel for affaldsproduktion.

15 https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_12_50/default/table?lang=en.

16 https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_12_60/default/table?lang=en.

17 Indikatoren dækker alle former for affald med undtagelse af "store mængder mineralaffald". Den giver et sammenhængende sæt indikatorer, der dækker alle affaldsbehandlingskategorierne i afdeling 8 i bilag II til forordningen. Indikatorsættet er baseret på affaldsbehandlingsdata i forordningen, som viser mængden af affald, der håndteres i medlemsstaterne. Derudover anvendes data fra udenrigshandelsstatistikker (COMEXT) eller nationale data om import/eksport af affald for at medtage mængden af eksporteret affald og udelukke mængden af importeret affald fra beregningen.

18 https://ec.europa.eu/environment/circular-economy/index_en.htm.

19 https://ec.europa.eu/eurostat/web/circular-economy/indicators.

20 https://ec.europa.eu/environment/waste/target_review.htm.

indeholder mere præcise regler om måling af affaldsbehandlingsprocesser samt mere præcise definitioner. Det vil også forbedre sammenligneligheden af affaldsstatistikker landene imellem. Kommissionen fortsætter sit samarbejde med medlemsstaterne via andre foranstaltninger, f.eks. seminarer og udveksling af bedste praksis. En statistisk undersøgelse af større mængder mineralaffald ville kræve en yderligere indsats.

Med dataindsamlingen for 2016 findes der nu data om affaldsproduktion og -behandling for syv referenceår, dvs. for perioden fra 2004 til 2016. Med de længere tidsserier bliver dataene stadig mere brugbare, f.eks. til udvikling af indikatorer eller som bidrag til klimarelaterede analyser.